

Kopia: Transportstyrelsen

Skrivelse till Infrastrukturdepartementet med anledning av uppkomna underskott i Gemensamt avgiftsutjämningsystem för säkerhetskontroll av passagerare och deras bagage (GAS)

Sverige har valt att finansiera säkerhetskontroller av passagerare och bagage genom en särskild avgift. Avgiftsutjämningsystemet (GAS) innebär att alla flygplatsers kostnader för säkerhetskontroll ackumuleras och fördelas per avresande passagerare.

GAS-systemet fungerar endast under förutsättning att det finns tillräckligt stora passagerarvolym, särskilt på landets större flygplatser. Tillfälliga fluktuationer kan systemet hantera men beredskap saknas för att klara av extraordinära händelser eftersom systemet aldrig var tänkt att ta höjd för det.

Coronapandemin har nu förorsakat ett underskott på hundratals miljoner kronor inom GAS. Flygbranschen varnade tidigt för konsekvenserna för GAS till följd av trafiknedgången och vi konstaterar att krisen har blivit både längre och allvarigare än först förutspått. Fortfarande är antalet passagerare på svenska flygplatser cirka 90 procent färre än före krisen.

Transportstyrelsen har analyserat olika lösningar för att hantera underskottet. Vi har förstått utifrån dialogen i GAS-referensgruppen att myndigheten i dagsläget föreslår en oförändrad avgift för 2022 men att underskotten därefter kommer att belasta användarna under många år.

Vi som står bakom den här skrivelsen är överens om att en sådan modell är ohållbar. Användarna, och ytterst passagerarna, kan inte förväntas täcka det underskott som har uppkommit till följd av covid-19 eftersom pandemin är en helt extraordinär händelse att jämföra med väpnad konflikt eller naturkatastrof.

Flyget har i princip belagts med partiellt näringsförbud till följd av restriktioner och stängda gränser. Flygplatserna har dock varit öppna för den luftfart som under krisen varit helt nödvändig ur samhällsberedskapsperspektiv. Det är inte rimligt att det kommersiella flyget i många år ska betala av den skuld som uppkommit till följd av strategin. Konsekvenserna av höjda GAS-avgifter innebär att återhämtningen fördröjs, att svenska flygplatser tappar i konkurrenskraft samt försämrad tillgänglighet.

Höjd GAS-avgift skulle även slå på ett orättvist sätt mot de flygbolag som trots utmaningarna under coronapandemin upprätthållit tillgängligheten i landet och nu är först med att stegvis öka kapaciteten för att lyfta Sverige ur krisen. Dessa flygbolag har under hela krisen betalat in till GAS-systemet och står nu i ett läge där det uppbyggda underskottet, inklusive ackumulerade kundförluster, ska betalas.

Vår gemensamma uppmaning till regeringen är att föreslå ett engångstillskott till GAS i syfte att hantera den uppkomna situationen. Utan åtgärd riskeras annars, tillsammans med högre avgifter för till exempel flygtrafikledning, den viktiga återstarten för det svenska flyget att fördröjas.

Vi står till Infrastrukturdepartementets förfogande för dialog och frågor.

Vi som står bakom skrivelsen är representanter för samtliga medlemmar i Transportstyrelsens GAS-referensgrupp:

Fredrik Kämpfe, Branschchef, Transportföretagen - Flyg

Magnus Örnberg, Executive Vice President, Chief Financial Officer, SAS

Geir Stormorken, Group CEO, BRA

Mats Pålsson, Finans- och ekonomidirektör, Swedavia

Peter Larsson, VD, Svenska regionala flygplatser (SRF)

Jagjiwan Singh, Operativ chef & säkerhetschef, Stockholm-Skavsta Airport